

Nâng cao chất lượng giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại các trường đại học góp phần đấu tranh phản bác những luận điệu xuyên tạc Chủ nghĩa Mác - Lênin trong tình hình mới

Bùi Thị Thu Thủy*

*Khoa LLCT & KHXHNV, Học viện Cảnh sát nhân dân

Received: 22/6/2023; Accepted: 28/6/2023; Published: 2/7/2023

Abstract: In recent years, the economic, political and social situation has experienced many complicated and unpredictable developments, strongly affecting all areas of social life. Therefore, the struggle defeats the strategy of “peaceful evolution” of the hostile forces, especially the struggle to refute wrong and hostile views in the fields of ideology, theory, and defense. The Party’s ideological foundation is especially important in the current period.

Keywords: Improve the quality of teaching

1. Đặt vấn đề

V.I.Lênin từng khẳng định: “Không có lý luận cách mạng thì không thể có phong trào cách mạng” (1), “Chỉ Đảng nào được một lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có khả năng làm tròn vai trò chiến sĩ tiên phong” (2) để nói lên vai trò của lý luận đối với phong trào cách mạng. Kế thừa và phát triển quan điểm đó, trong sự nghiệp cách mạng và trong hệ thống tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Người đặc biệt coi trọng vai trò của lý luận. Theo Người, lý luận có vai trò vô cùng quan trọng đối với Đảng, đối với sự nghiệp cách mạng, là điều kiện tiên quyết bảo đảm cho mọi thắng lợi. Người từng căn dặn các thế hệ cán bộ cách mạng: “Lý luận như cái kim chỉ nam, nó chỉ phương hướng cho chúng ta trong công việc thực tế. Không có lý luận thì lúng túng như nhắm mắt mà đi”, “Làm mà không có lý luận thì không khác gì đi mò trong đêm tối, vừa chậm chạp vừa hay vấp” (3).

Vận dụng quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn đề cao vai trò của lý luận, coi lý luận và công tác lý luận là một nội dung quan trọng trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc: Lý luận chính trị là ngọn hải đăng soi đường, chỉ lối; là “kim chỉ nam” cho mọi hành động... Nếu không chú tâm nghiên cứu lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, không vững lý luận chính trị sẽ dẫn đến suy thoái về tư tưởng chính trị. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XII) Về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức,

lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ tiếp tục khẳng định: “Nhận thức sai lệch về ý nghĩa, tầm quan trọng của lý luận và học tập chính trị; lười học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước” là một trong những biểu hiện của suy thoái về tư tưởng chính trị. Đây là mầm mống của “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, dễ tin và nghe theo các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch. Đặc biệt, Đại hội XIII chỉ rõ: “Một bộ phận cán bộ, đảng viên bản lĩnh chính trị không vững vàng, suy thoái về tư tưởng chính trị, còn hoài nghi, mơ hồ về mục tiêu, lý tưởng của Đảng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta; một số ít hoang mang, dao động, mất lòng tin; cá biệt còn phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối đổi mới của Đảng” (4).

Những năm gần đây, tình hình kinh tế, chính trị, xã hội có nhiều diễn biến phức tạp, khó lường tác động mạnh mẽ tới tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội. Ở trong nước, tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong một bộ phận nhỏ cán bộ, đảng viên chưa được đẩy lùi. Lợi dụng tình hình đó, các thế lực thù địch ngày càng ráo riết đẩy mạnh thực hiện “diễn biến hòa bình”, chống phá tinh vi trên tất cả các lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực tư tưởng, lý luận. Đây là thủ đoạn hết sức nguy hiểm, thâm độc mà các thế lực đã và đang ráo riết thực hiện, đe dọa

sự tồn vong của Đảng, của dân tộc, làm cản trở quá trình phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Bởi vậy, việc đấu tranh làm thất bại chiến lược “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, nhất là đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên lĩnh vực tư tưởng, lý luận, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong giai đoạn hiện nay.

2. Biện pháp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị góp phần đấu tranh phản bác những luận điệu xuyên tạc chủ nghĩa Mác – Lênin trong tình hình mới

Thực hiện chủ trương của Đảng, trong những năm qua, công tác giảng dạy, học tập các môn lý luận chính trị tại các trường đại học đã được chú trọng nâng cao. Bên cạnh những kết quả đã đạt được, việc giảng dạy các môn lý luận chính trị hiện nay còn một số tồn tại, hạn chế. Trong quá trình giảng dạy, giảng viên vẫn chủ yếu sử dụng phương pháp dạy học truyền thống, diễn giảng, thuyết trình, đọc thoại; nội dung bài giảng còn thiên về lý luận, chưa tìm ra những phương pháp hiệu quả giúp sinh viên chủ động hơn trong tiếp thu kiến thức và sử dụng kiến thức để luận giải các vấn đề của cuộc sống. Do đó, đa phần sinh viên ít có sự hứng thú, hăng say, tìm tòi nghiên cứu các môn lý luận chính trị, coi đó là môn học khô khan, chỉ mang tính chất lý luận mà ít có tính thực tiễn. Sinh viên chưa nhận thức đầy đủ tính chất nguy hiểm của âm mưu, hoạt động diễn biến hòa bình, của những quan điểm sai trái, thù địch, chưa ý thức rõ trách nhiệm phải tham gia vào cuộc đấu tranh này; một số sinh viên còn chưa phân biệt được những quan điểm sai trái, thù địch với những ý kiến của cán bộ, đảng viên khác với chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước...

Vậy những nguyên nhân cơ bản nào dẫn đến những hạn chế nêu trên? Trong khuôn khổ bài viết này, tác giả xin đề cập đến một số nguyên nhân sau:

Thứ nhất, vấn đề chính trị nói chung và chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nói riêng là những vấn đề luôn luôn bị các thế lực thù địch phản động lợi dụng để xuyên tạc, kích động. Mặt khác, do đặc thù các môn lý luận chính trị là khô khan, trừu tượng vậy mà lại thường được xếp vào chương trình học các năm thứ nhất, thứ hai khi mà sinh viên mới bước vào ghế nhà trường chưa quen với phương pháp học ở bậc đại học. Điều này khiến cho công tác giảng dạy của giảng viên cũng như việc học tập của sinh viên gặp nhiều khó khăn.

Thứ hai, một nguyên nhân khác khá quan trọng

khiến cho việc giảng dạy lý luận chính trị kém hấp dẫn là vì sự lựa chọn và chất lọc thông tin để đưa vào bài giảng của giảng viên chưa thật sự hiệu quả, chưa mang tính thời sự. Cuộc sống muôn màu muôn vẻ với nhiều sự kiện, hiện tượng đang diễn ra đòi hỏi người giảng viên phải biết lựa chọn, sàng lọc những gì bản chất, điển hình nhất để làm cho bài giảng thêm phong phú, đa dạng và phù hợp với quan điểm, đường lối của Đảng. Đặc biệt, trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng và sự bùng nổ của công nghệ thông tin, mạng xã hội phát triển ngày càng mạnh mẽ, các thế lực thù địch tung ra nhiều luận điệu xuyên tạc hết sức tinh vi, xảo trá với nhiều thủ đoạn phi truyền thống đòi hỏi người giảng viên lý luận chính trị không chỉ có sự cần cù, tích cực tìm tòi, nghiên cứu mà cần có một sự nhạy cảm, thông minh, óc vận dụng sáng tạo, khiếu quan sát nhạy bén và trên hết là một khả năng tổng hợp, phân tích, khái quát hóa, trừu tượng hóa rất cao. Dĩ nhiên người giảng viên chính trị nào cũng được đào tạo để hoàn thành công việc này, nhưng trong thực tế không phải ai cũng làm được. Một số giảng viên ngại “nói sai”, ngại “đụng chạm” nên đã áp dụng bài giảng một cách máy móc, do đó bài giảng càng thêm nặng nề, nhàm chán, và khô khan.

Để nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị và hiệu quả công tác đấu tranh phản bác những luận điệu xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lênin cần có nhiều giải pháp, trong đó tập trung vào những vấn đề sau đây:

Thứ nhất, bài giảng của giảng viên phải bám sát vào giáo trình, đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Đồng thời còn phải bám sát thực tiễn về tình hình chính trị, kinh tế, xã hội của thế giới nói chung và của đất nước nói riêng để bài giảng đạt được hiệu quả tốt nhất. Vì vậy, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phải luôn cập nhật, thu thập thông tin và biết chắt lọc thông tin một cách chính xác, đầy đủ và mang tính thời sự nhất. Đây là một nhiệm vụ vô cùng khó khăn buộc tất cả các giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phải cần cù, chăm chỉ, chịu khó và bỏ công sức của mình khi giảng dạy những môn này.

Thứ hai, trong khi giảng dạy các môn lý luận chính trị, giảng viên cần phải tổ chức cho sinh viên đi thực tế để tham quan các di tích lịch sử cũng như các cơ sở kinh tế để có thể so sánh, đối chiếu kiến thức đã học trong sách vở với thực tiễn. Qua đó giúp sinh viên cảm thấy yêu thích và say mê hơn với các

môn học lý luận chính trị, thêm yêu và tự hào với những truyền thống vẻ vang của dân tộc Việt Nam.

Thứ ba, đổi mới phương pháp giảng dạy, sử dụng nhiều phương pháp khác nhau nhằm phát huy tính tích cực, chủ động của sinh viên.

Bên cạnh sử dụng phương pháp dạy học truyền thống, giảng viên cần đa dạng hóa các phương pháp giảng dạy theo hướng phát huy tính tích cực của sinh viên như: phương pháp dạy học nhóm, phương pháp đóng vai, phương pháp trò chơi, phương pháp dạy học theo dự án... Giảng viên lý luận chính trị phải sử dụng thành thạo các phương tiện kỹ thuật trong giảng dạy nhằm bổ sung và làm phong phú thêm nội dung bài giảng; thay đổi cách dạy và học, tạo sự hứng thú, kích thích tìm tòi, đi sâu nghiên cứu của sinh viên, giúp cho sinh viên phát huy được tính chủ động, sáng tạo, tự mình chiếm lĩnh và làm chủ kiến thức, vận dụng kiến thức vào cuộc sống.

Bên cạnh đó cần nâng cao chất lượng giờ thảo luận. Trong giờ thảo luận, giảng viên nên mở rộng nội dung bài giảng bằng cách lựa chọn những vấn đề có tính thời sự, thực tiễn, đưa ra những quan điểm sai trái, thù địch có liên quan đến nội dung bài học và yêu cầu sinh viên vận dụng kiến thức lý luận đã học để phản bác lại các quan điểm đó. Thông qua các buổi thảo luận, học viên có điều kiện trực tiếp trao đổi, đưa ra những chính kiến của mình cả về lý luận và thực tiễn, những vấn đề tồn tại và vướng mắc... Giảng viên qua đó kiểm nghiệm được sinh viên đã nắm được bài giảng đến mức độ nào; phương pháp giảng dạy của giảng viên đã đạt được hiệu quả hay không, kiến thức của giảng viên còn có chỗ nào chưa thật vững để tự mình điều chỉnh, bổ sung. Đặc biệt sẽ giúp giảng viên nắm được năng lực đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái thù địch của sinh viên ở mức độ nào, để từ đó có sự điều chỉnh theo đúng mục tiêu mà mình đã đề ra. Thực hiện tốt việc thảo luận buộc sinh viên phải đọc tài liệu, nghiên cứu, chuẩn bị, tạo nên động lực và hứng thú của người học, giúp cho họ nắm vững được lý luận vận dụng vào thực tiễn được tốt và có hiệu quả.

Bài giảng của giảng viên phải bám sát vào giáo trình, đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Đồng thời còn phải bám sát thực tiễn về tình hình chính trị, kinh tế, xã hội của thế giới nói chung và của đất nước nói riêng để bài giảng đạt được hiệu quả tốt nhất. Vì vậy, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phải luôn cập nhật, thu thập thông tin và biết chắt lọc thông tin một cách chính xác, đầy

đủ và mang tính thời sự nhất. Đây là một nhiệm vụ vô cùng khó khăn buộc tất cả các giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phải cần cù, chăm chỉ, chịu khó và bỏ công sức của mình khi giảng dạy những môn này.

Trong khi giảng dạy các môn lý luận chính trị, giảng viên cần phải tổ chức cho sinh viên đi thực tế để tham quan các di tích lịch sử cũng như các cơ sở kinh tế để có thể so sánh, đối chiếu kiến thức đã học trong sách vở với thực tiễn. Qua đó giúp sinh viên cảm thấy yêu thích và say mê hơn với các môn học lý luận chính trị, thêm yêu và tự hào với những truyền thống vẻ vang của dân tộc Việt Nam.

Đổi mới phương pháp giảng dạy, sử dụng nhiều phương pháp khác nhau nhằm phát huy tính tích cực, chủ động của sinh viên.

3. Kết luận

Việc đẩy mạnh học tập các môn lý luận chính trị nói chung và cho sinh viên các trường đại học nói riêng có ý nghĩa vô cùng quan trọng, đặc biệt là trong giai đoạn hiện nay khi các thế lực thù địch đang ráo riết thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, tung ra các quan điểm sai trái, thù địch hòng phá hoại nền tảng tư tưởng của Đảng là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Để nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập lý luận chính trị, cần có nhiều giải pháp, trong đó tập trung đổi mới cả nội dung và phương pháp, lấy người học làm trung tâm trong quá trình giảng dạy, phát huy tối đa tính tích cực, chủ động sáng tạo của sinh viên. Có như vậy, sinh viên sẽ cảm thấy hứng thú hơn với mỗi bài giảng, từ đó góp phần nâng cao bản lĩnh chính trị, kiên định lập trường của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn, chủ động phòng ngừa, ngăn chặn, đấu tranh có hiệu quả với các hoạt động chống phá Đảng, Nhà nước của các thế lực thù địch, góp phần bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Tài liệu tham khảo

(1), (2) *V.I.Lênin: Toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2005, t.6, tr.30, 32.*

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011, t. 5, tr. 273-274.*

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H, 2021, tr. 172.*